

EITEM AR YR AGENDA: 11

**PWYLLGOR ARCHWILIO
AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU**

2 Mehefin 2014

**DATGANIAD O SICRWYDD YR ARCHWILIAD MEWNOL
BLYNYDDOL 2013/14**

**Adroddiad gan Mike Halstead, Pennaeth Gwasanaethau
Archwilio a Chaffael**

Diben yr Adroddiad

- 1 Dan delerau'r rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio, mae gofyn i'r Awdurdod gynnal adolygiad, yn flynyddol, o effeithiolrwydd ei systemau Rheolaeth Fewnol. Mae Archwiliad Mewnol yn rhan annatod o'r system honno, ac mae'n gwneud cyfraniad sylweddol i'r gwaith o lunio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, sy'n ofynnol er mwyn ei gynnwys yn y Datganiad Blynyddol o Gyfrifon.
- 2 Mae Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) ar gyfer Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y DU 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i Bennaeth Archwilio Mewnol ddarparu sicrwydd i'r Panel Gweithredol ynglŷn â holl system y rheolaeth fewnol, gan gynnwys pa mor ddigonol yw'r trefniadau rheoli risg a llywodraethu corfforaethol. Dylid nodi hefyd na all sicrwydd fyth fod yn absoliwt. Y peth mwyaf y gall yr Archwilio Mewnol ei ddarparu i'r Panel Gweithredol yw sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw wendidau mawr yn holl system y rheolaeth fewnol.
- 3 Mae'r adroddiad yn cynnwys y datganiad sicrwydd sy'n seiliedig ar y gwaith Archwiliad Mewnol yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ym Mawrth 2014. I gefnogi'r adroddiad, mae Atodiad A yn rhestru barn yr archwiliad ar yr aseiniadau a gyflawnwyd yn ystod 2013/14.

Cyflwyniad

Rôl Archwilio Mewnol

- 4 Rôl y Gwasanaethau Archwilio Mewnol yw darparu, i'r rheolwyr, asesiad gwrthrychol ynghylch p'un ai yw'r systemau a'r rheolaethau'n gweithio'n iawn ai peidio. Mae'n rhan allweddol o system Rheolaeth Fewnol y sefydliad oherwydd ei fod yn mesur ac yn gwerthuso pa mor ddigonol ac effeithiol yw'r rheolaethau eraill, fel bod:
- y Pwyllgor Archwilio a'r uwch reolwyr yn ymwybodol i ba raddau y gallant ddibynnu ar yr holl system; a bod
 - rheolwyr unigol yn ymwybodol o ba mor ddibynadwy yw'r systemau a'r rheolaethau y maent yn gyfrifol amdanynt.
- 5 Mae'r system rheolaeth fewnol yn cynnwys yr holl rwydwaith o systemau a sefydlwyd er mwyn rheoli'r Awdurdod, a hynny er mwyn sicrhau y caiff ei amcanion eu cyflawni. Mae'n cynnwys rheolaethau ariannol a rheolaethau eraill, a hefyd y trefniadau ar gyfer sicrhau bod yr Awdurdod yn cael gwerth am arian o'i weithgareddau.

Diffiniad o Archwilio Mewnol

- 6 Isod, nodir y diffiniad o Archwiliad Mewnol, fel y nodir yn y Cod Ymarfer ar gyfer Archwiliad Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y DU yn 2006:
- Swyddogaeth sicrwydd yw Archwilio Mewnol sydd, yn anad dim, yn darparu barn annibynnol a gwrthrychol i'r sefydliad ynghylch yr amgylchedd rheoli, ac mae'n cynnwys rheoli risg, rheolaeth a llywodraethu, a hynny trwy werthuso pa mor effeithiol ydyw wrth gyflawni amcanion y sefydliad. Mewn ffordd wrthrychol, mae'n archwilio, yn gwerthuso, ac yn adrodd ynghylch pa mor ddigonol yw'r amgylchedd rheoli fel cyfraniad i'r defnydd cywir, economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau.
 - Tra bo'r Archwiliad Mewnol "yn anad dim" yn darparu barn annibynnol a gwrthrychol i'r sefydliad ynghylch yr amgylchedd rheoli, fe allai hefyd gynnal gwaith arall nad yw'n ymwneud â sicrwydd, a hynny ar gais y sefydliad, gan ddibynnu ar argaeledd sgiliau ac adnoddau. Gallai hyn gynnwys gwaith

ymgynghorol; yn wir, darparu gwasanaethau ymgynghori y mae Archwilio Mewnol, yn y bôn, pan fo'n gwneud argymhellion ar gyfer gwelliannau yn sgil gwaith sicrwydd a gwaith sy'n ymwneud â thwyll ariannol.

Datganiad Blynyddol o Sicrwydd

- 7 Mae'n rhaid i'r Archwiliad Mewnol roi barn ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol llywodraethu, systemau rheoli risg ac amgylchedd reoli fewnol yr Awdurdod i'r Pwyllgor Archwilio, gan roi unrhyw fanylion o wendidau fyddai'n cymhwyso'r farn hon a dod ag unrhyw faterion sy'n berthnasol i barato'i'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol i sylw'r Pwyllgor. Mae'r adroddiad yn rhoi tystiolaeth a sicrwydd fod Gwasanaethau Archwiliad Mewnol yn gweithredu i'r safonau sydd wedi eu gosod yng Nghod Ymarfer Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y DU er mwyn galluogi'r Cyngor i gymryd sicrwydd o'r farn hon.

Ffactorau'n sy'n Dylanwadu ar Gwmpas Gwaith Archwiliad Mewnol

- 8 Mae'n amlwg o'r Crynodeb o Weithgarwch Archwilio Mewnol (Atodiad A) fod yr holl waith a gynlluniwyd ar gyfer 2013/14 wedi cael ei gynnal heblaw am yr archwiliad o Hyfforddi a Datblygu Staff, y cynhaliwyd archwiliad o Lywodraethu Corfforaethol yr Awdurdod yn ei le. Cytunwyd ar y newid i'r cynllun gyda'r Dirprwy Brif Swyddog Tân o ganlyniad i nifer o faterion a godwyd gan yr Aelodau yn y Pwyllgor Archwilio yn Ionawr 2014 ynghylch nifer o feysydd archwiliadwy yn Asesiad Anghenion yr Archwiliad Mewnol sydd â graddiad risg **A** ond sydd heb fod yn destun adolygiad archwilio mewnol yn ddiweddar. O ystyried pwysigrwydd hanfodol llywodraethu da a lefel y risg, ystyrid mai doeth fyddai adolygu trefniadau llywodraethu mewnol yr Awdurdod yn ystod 2013/14.

Y DATGANIAD O SICRWYDD

Rhaglith

- 9 Mae gofyn i Bennaeth Archwilio Mewnol ddarparu sicrwydd i'r Pwyllgor Archwilio ynglŷn â'r holl system Rheolaeth Fewnol, gan gynnwys pa mor ddigonol yw'r trefniadau rheoli risg a threfn llywodraethu corfforaethol. Dylid nodi na all sicrwydd fyth fod yn absoliwt. Y peth mwyaf y gall yr Archwilio Mewnol ei ddarparu i'r Pwyllgor Archwilio yw sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw wendidau mawr yn holl system y rheolaeth fewnol.
- 10 Yr unig faterion a godir yn yr adroddiad hwn yw'r rhai a ddaeth i'n sylw wrth wneud ein gwaith archwilio mewnol, ac nid ydynt, o reidrwydd, yn ddatganiad cynhwysfawr o'r holl wendidau sy'n bodoli, nac ychwaith o'r holl welliannau y gallai fod gofyn amdanynt.

Sicrwydd Cyffredinol

- 11 Mae gwaith y Gwasanaethau Archwilio Mewnol wedi ei gynnal gan gydymffurfio â'r safonau archwilio mewnol sydd yn y Cod Ymarfer ar Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig 2006.

Barn yr Archwiliad

- 12 Rwy'n fodlon fod y gwaith archwilio mewnol a gyflawnwyd, ynghyd â'n gwybodaeth gynaledig o'r sefydliad a'i weithdrefnau, yn caniatáu imi ddod i gasgliad rhesymol ynghylch pa mor ddigonol ac effeithiol yw prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu yn ATAGC. Yn fy nhyb i, am y 12 mis a ddaeth i ben ar Fawrth 31ain 2014, mae gan ATAGC brosesau rheolaeth fewnol a llywodraethu corfforaethol boddhaol ar gyfer rheoli'r modd y mae'r Awdurdod yn cyflawni ei amcanion.

Sicrwydd

- 13 Yn fy nhyb i, mae gan ATAGC brosesau digonol ac effeithiol ar gyfer rheoli'r modd y mae'n cyflawni amcanion yr Awdurdod am y 12 mis hyd at Fawrth 31^{ain} 2014. Er mwyn dod i'r farn hon, rhoddwyd ystyriaeth i'r ffactorau a ganlyn:
- Mae'r Archwilio Mewnol yn cymryd camau dilynol o fewn chwe mis i gyhoeddi'r adroddiad terfynol mewn perthynas â'r aseiniadau archwilio. Diben yr adolygiad dilynol yw pennu pa mor brydlon ac effeithiol y gweithredir yr argymhellion a wnaed i'r rheolwyr. Mae proses yr adolygiad dilynol yn nodi bod y rheolwyr wedi gweithredu, neu wrthi'n gweithredu, yr holl argymhellion a wnaed yn ein hadroddiadau archwilio sy'n ymwneud â 2012/13.
 - Yn Atodiad A, ceir amserlen yn rhoi barn yr archwiliad am ba mor ddigonol ac effeithiol yw'r prosesau rheoli, mewn perthynas â'r holl aseiniadau archwilio a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn. Cafodd yr holl archwiliadau a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn eu hasesu fel rhai'n darparu lefelau cadarnhaol o sicrwydd.
- 14 Gellid defnyddio barn gyffredinol yr archwiliad wrth lunio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

DADANSODDIAD O'R GWAITH A GYFLAWNWYD, A DIFFINIAD O ARGYMHELLION A BARN YR ARCHWILIAD

- 15 Mae'r amserlen yn Atodiad A yn rhestru'r casgliadau ynghylch yr aseiniadau y mae'r Archwilio Mewnol wedi adrodd yn eu cylch yn ystod y flwyddyn. Mae Safon 10 o God Ymarfer CIPFA ar Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y DU 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i argymhellion yr Archwilio Mewnol gael eu blaenoriaethu, a hynny er mwyn adnabod eu risgiau penodol yn glir. Mae'r drefn o gategoreiddio'r argymhellion yn sail i farn yr archwiliad mewn perthynas â phob archwiliad. Felly, mae crynodeb o'r farn a roddwyd ar gyfer pob archwiliad a wnaed ym mhob blwyddyn ariannol yn sail i'r broses pan fo gofyn i Bennaeth y Gwasanaethau Archwilio a Chaffael, dan y Cod uchod, gynnwys barn ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol rheolaeth fewnol amgylchedd yr Awdurdod, a hynny yn ei adroddiad blynyddol ffurfiol i'r Pwyllgor Archwilio.

Graddio Categoriâu Risg

16 Mae argymhellion Archwilio wedi eu categorio i adlewyrchu'r ffordd mae'r Awdurdod yn asesu ac yn mesur risg. Mae'r meini prawf risg safonol fel a ganlyn:

T	Digwyddiad bron yn sicr o ddigwydd yn y rhan fwyaf o amgylchiadau	>70%	Bron yn sicr	A					
	Digwyddiad yn debygol o ddigwydd yn y mwyafrif o amgylchiadau	30-70%	Tebygol	B					
	Mae'n bosib i'r digwyddiad ddigwydd rhywbryd	10-30%	Yn bosib	C					
	Digwyddiad yn annhebygol ac efallai y digwyddith rhydro	1-10%	Annhebygol	D					
	Digwyddiad prin ac efallai dim ond yn digwydd mewn amgylchiadau eithriadol	<1%	Prin	E					
					5	4	3	2	1
					Isel iawn	Isel	Canolig	Uchel	Uchel iawn
Perfformiad y Gwasanaeth					Mân gamgymeriadau neu darfiadau	Rhywfaint o darfu ar weithgareddau/ cwsmeriaid	Tarfu ar weithgareddau/ cwsmeriaid craidd	Tarfu'n fawr ar weithgareddau craidd. Wedi methu targedau allweddol	Methu cyflawni gweithgareddau craidd. Peryglu nodau strategol
Enw da					Modd adennill hyder heb fawr o ymdrech na chost	Modd adennill hyder am gost fechan gyda'r dyraniad adnoddau o fewn y gyllideb	Ladennill hyder, rhaid awdurdodi costau y tu hwnt i'r cyllidebau presennol	Modd adennill hyder gyda chost fawr a sylw rheolwyr	Drwg mawr i hyder ac adferiad yn amheus a chostus
Cost Ariannol (£)					<£50k	£50k - £350k	£350k - £1 m	£1 m - £5 m	>£5m
EFFAITH									

	Difrifoldeb	Ymyrraeth Rheoli
	Mân	Canfyddiadau y mae'n hawdd i reolwyr llinell ymdrin â hwy.
	Cymedrol	Canfyddiadau sy'n canfod enghreifftiau o beidio â chydymffurfio â gweithdrefnau sefydledig ond nad ydynt yn risg mawr i'r Awdurdod, ac y mae modd eu cadw ar lefel y gwasanaeth.
	Mawr	Canfyddiadau pwysig y mae angen i Brif Swyddogion eu datrys, ac y mae angen i'r Panel Gweithredol gael gwybod amdanynt o bosibl.
	Hanfodol	Canfyddiadau sy'n sylfaenol i reoli risg yn y maes busnes, ac sy'n wendidau mewn rheolaeth y mae angen eu dwyn i sylw'r Panel Gweithredol ar unwaith.

Barn yr Archwiliad

- 17 Mae canlyniad yr archwiliad a'r gwerthusiad o ba mor ddigonol yw'r amgylchedd rheolaeth fewnol yn seiliedig ar nifer yr argymhellion a wnaed a'u graddfa o risg. Mae'r broses hon yn sail i Farn yr Archwiliad, a chafodd y diffiniadau canlynol eu llunio er mwyn galluogi archwilwyr i wneud asesiadau priodol mewn perthynas â Barn yr Archwiliad sydd ar ddiwedd adroddiad pob archwiliad.

DIFFINIADAU O'R GRADDFEYDD O SICRWYDD

LEFELAU SICRWYDD	RHEOLAETHAU	RISGIAU
SICRWYDD UCHEL	Mae rheolaethau allweddol yn eu lle i sicrhau bod amcanion y gwasanaeth yn cael eu cyflawni ac i ddiogelu'r Awdurdod rhag risgiau mawr y mae modd eu rhagweld, ac maent yn cael yn dilyn yn gyson ac yn effeithiol. Dim camgymeriadau mawr na phwysig wedi eu canfod.	Angen camau blaenoriaeth isel, y mae modd eu rheoli'n hawdd.
SICRWYDD BODDHAOL	Mae rheolaethau allweddol yn bodoli i'w gwneud yn bosibl i gyflawni amcanion y gwasanaeth ac i liniaru rhag risgiau mawr y gellir eu rhagweld. Fodd bynnag, roedd rhywfaint o anghysondeb wrth eu gweithredu, ac mae cyfleoedd o hyd i liniaru rhag risgiau posibl.	Rhai cyfleoedd ar gael o hyd i liniaru rhagor yn erbyn risgiau posibl. Rhywfaint o risg o golledion, twyll, amhriodoldeb neu niwed i enw da.
SICRWYDD CYFYNGEDIG	Mae rheolaethau yn eu lle, a chydymffurfir â hwy, i raddau amrywiol, ond mae bylchau yn y broses gan adael y gwasanaeth yn agored i risgiau. Ni chyflawnir amcanion, neu cyflawnir hwy heb gael gwerth am arian.	Mae angen cyflwyno rhagor o reolaethau a/neu wella cydymffurfiad â'r rhai sy'n bodoli, a hynny er mwyn lleihau'r modd y mae'r Awdurdod yn agored i risgiau. Risg uchel o golledion, twyll, amhriodoldeb neu niwed i enw da.
DIM SICRWYDD	Ystyrir bod y rheolaethau'n annigonol, gydag o leiaf un mecanwaith hanfodol yn brin. Hefyd, mae angen gwella cydymffurfiad â'r rheolaethau presennol, a chanfuwyd camgymeriadau a hepgoriadau.	Nid oes rheolaethau allweddol yn bodoli, ac ni chyflawnir yr amcanion, neu cyflawnir hwy heb werth am arian. Mae'r Awdurdod yn agored i risg sylweddol iawn a allai arwain at golledion ariannol mawr, risg i enw da oherwydd embaras neu fethiant i gyflawni rhai o amcanion allweddol y gwasanaeth.

Gwendidau Cyffredin

- 18 Nid oes un ffactor cyffredin yn cysylltu'r gwendidau a nodwyd fel rhan o'n gwaith mewnol yn 2013/14, ac nid oes unrhyw faterion neu bryderon penodol sy'n berthnasol i lunio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

MATERION ERAILL

Amodau i Farn yr Archwiliad

- 19 Wrth roi barn yr archwiliad, dylid nodi na all sicrwydd fyth fod yn absoliwt. Y peth mwyaf y gall y Gwasanaeth Archwilio Mewnol ei ddarparu i'r Pwyllgor Archwilio yw rhoi sicrwydd rhesymol, yn seiliedig ar y gwaith a gyflawnwyd yn y flwyddyn honno, nad oes unrhyw wendidau mawr ac eithrio'r rhai a nodwyd.
- 20 Nodir Amodau Barn yr Archwiliad ym mharagraffau 9 a 10. Hefyd, wrth ddod i'r farn hon, rydym wedi ystyried:
- canlyniadau pob archwiliad a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar Fawrth 31ain 2014;
 - canlyniadau'r camau dilynol a gymerwyd mewn perthynas ag archwiliadau o flynyddoedd blaenorol;
 - p'un ai nad yw'r rheolwyr wedi derbyn argymhellion o gategori Uchel neu Ganolig, a risgiau canlynol hynny;
 - effeithiau unrhyw newidiadau perthnasol yn amcanion neu weithgareddau'r Awdurdod;
 - materion yn codi o adroddiadau blaenorol i'r Panel Gweithredol neu'r Pwyllgor Archwilio;
 - p'un a oes unrhyw gyfyngiadau wedi eu gosod ar gwmpas yr archwilio mewnol ai peidio;
 - y cyfyngiadau o ran adnoddau a osodwyd ar yr Archwilio Mewnol, a'r rheini wedi ardaro ar allu'r Gwasanaeth i gyflawni anghenion llawn yr Awdurdod o ran Archwilio Mewnol;
 - cyfran o anghenion Archwilio Mewnol yr Awdurdod yr ymorolwyd amdanynt hyd yn hyn.

Derbyn yr Argymhellion

- 21 Mae'r rheolwyr wedi derbyn 100% o'r argymhellion a wnaed gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol y llynedd. Nid oes unrhyw gategorïau pwysig neu fawr yr ydym ni'n eu hystyried yn rhai nad ydynt wedi cael sylw digonol gan y rheolwyr.

Dibyniaeth a Roddir ar Waith Cyrff Sicrwydd Eraill

- 22 Wrth lunio'r adroddiad blynyddol a llunio ein barn flynyddol am y cyfnod, mae'r Archwilio Mewnol yn gosod rhywfaint o ddibyniaeth ar waith a gyflawnir gan KPMG, archwilwyr allanol yr Awdurdod, yn enwedig o ran y trefniadau rheoli risg a llywodraethu corfforaethol

Materion y bernir eu bod yn berthnasol i'r Datganiad ar Reolaeth Fewnol

- 23 Yn seiliedig ar waith yr Adain Archwiliad Mewnol yn ystod 2013/14, nid oes unrhyw rannau gwan arwyddocaol sy'n gofyn sylw yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2013/14.

Cydymffurfiad â Safonau Archwiliad Mewnol

- 24 Ar ddechrau'r flwyddyn, mae Archwilio Mewnol yn defnyddio dull yn seiliedig ar risg wrth bennu anghenion yr awdurdod o ran archwilio, ac mae'n defnyddio methodoleg yn seiliedig ar risg wrth gynllunio a chynnal ein haseiniadau archwilio. Mae gwaith y Gwasanaethau Archwiliad Mewnol wedi ei gyflawni'n unol â Chod Ymarfer CIPFA ar Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig 2006.
- 25 Mae Archwilio Mewnol yn amodol ar adolygiad blynyddol gan yr Archwilwyr Allanol er mwyn pennu cydymffurfiad â'r safonau archwilio sydd i'w cael yn y Cod Ymarfer.

- 26 Mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi gwneud darpariaeth ar gyfer cynnal adolygiadau ansawdd mewnol yn rheolaidd gan aelodau profiadol o'r swyddogaeth archwilio mewnol, a hynny er mwyn arfarnu:
- cydymffurfiad â'r safonau trefniadau a gweithredol y cyfeirir atynt ym mharagraff 25,
 - ansawdd y gwaith archwilio,
 - ansawdd yr oruchwyliaeth,
 - cydymffurfiad â'r llawlyfr archwilio lleol,
 - cyflawni dangosyddion perfformiad.
- 27 Mae'r adolygiad a gynhaliwyd mewn perthynas â'r gwaith a gyflawnwyd yn ystod 2013/14 wedi dangos cydymffurfiad â'r safonau mewnol ac allanol.

Rhaglenni Mewnol ar gyfer Sicrhau Ansawdd Mewnol

- 28 Er mwyn sicrhau ansawdd y gwaith a gyflawnwyd gan yr Archwilio Mewnol, mae nifer o fesurau ansawdd mewn lle, yn cynnwys:
- goruchwyllo staff sy'n cynnal gwaith archwilio;
 - adolygiad wedi ei ddogfennu o'r holl ffeiliau o bapurau gwaith ac adroddiadau gan reolwyr;
 - arfarniad blynyddol o'r staff sy'n ymwneud ag archwilio, gan arwain at ddatblygiad personol a chynlluniau gweithredu ar gyfer hyfforddi;
 - cynnal a chadw Llawlyfr Archwilio Mewnol yr Adain.

ARGYMHELLIAD

- 29 Derbyn Datganiad Sicrwydd Blynyddol yr Archwiliad Mewnol, a'i ddefnyddio wrth gyfrannu i'r dystiolaeth yng nghynnwys y Datganiad ar Reolaeth Fewnol 2013/14.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Adran Archwilio Mewnol – Crynodeb Blynyddol o Argymhellion a Barnau Archwilio

	Ardal Archwilio	Canfyddiadau'r Archwiliad a'r Prif Negeseuon	Hanfodol	Mawr	Cymedrol	Bach	Cyfanswm	Cytunwyd gan Reolwyr	Barn Archwilio
1	Gorsafoedd y System RDS (Conwy a De Gwynedd)	Roedd yr archwiliad yn cadarnhau bod nifer o feysydd yng Ngorsafoedd RDS Conwy a De Gwynedd a'r systemau cysylltiedig yn gweithio'n dda, gyda rheolaethau pwysig yn eu lle. Mae'r diffoddwyr tân RDS yn cael eu talu'n gywir, caiff y safleoedd a stocrestrau peiriannau eu paratoi a'u gwirio'n rheolaidd, a chedwir llyfrau log cerbydau. Fodd bynnag, canfuwyd rhai meysydd gwan, ac mae hynny wedi arwain at 6 argymhelliad i wella lefel y rheolaeth fewnol. Ystyrir mai bach yw pob argymhelliad, ac nid ydynt yn golygu risg mawr i'r Awdurdod. Mae'r gwendidau yn gysylltiedig yn bennaf â mân gamgymeriadau wrth lenwi'r FIN8s, y Rheolwyr Ymateb Sirol ddim yn cynnal archwiliadau blynyddol o'r PIB ar gyfer Gorsafoedd, yr archwiliadau AIB chwemisol ddim yn cael eu cynnal gan y Rheolwr Ymateb Sirol yng Ngorsafoedd Conwy, a phroblemau'n parhau o ran cyflwyno tystysgrifau archwilio'r Gronfa Les i'r Adran Gyllid.	0	0	0	6	6	6	Sicrwydd uchel
2	Incwm GTAGC	Canfu'r archwiliad fod y gweithdrefnau ar gyfer casglu, derbyn a bancio incwm sy'n ddyledus i'r Awdurdod yn gweithredu'n effeithiol, gyda rheolaethau pwysig yn eu lle. Fodd bynnag, canfuwyd rhai gwendidau cymharol fach o ran y gofyniad i'r raddfa ffioedd Incwm gael ei chymeradwyo'n ffurfiol a'i hardystio bob blwyddyn gan y Dirprwy Brif Swyddog Tân, a chanfuwyd achosion o dderbyn incwm ym Mhencadlys ATAGC heb ei gofnodi'n briodol ar <i>daflen archeb ddyddiol</i> , ac mae hynny'n gwanhau lefel y rheolaeth fewnol a'r trywydd archwilio.	0	0	0	2	2	2	Sicrwydd uchel

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Adran Archwilio Mewnol – Crynodeb Blynyddol o Argymhellion a Barnau Archwilio

	Ardal Archwilio	Canfyddiadau'r Archwiliad a'r Prif Negeseuon	Han-fodol	Mawr	Cymedrol	Bach	Cyfanswm	Cytunwyd gan Reolwyr	Barn Archwilio
3	Llywodraethu Corfforaethol	Daeth yr adolygiad Archwilio Mewnol i'r casgliad fod llywodraethu corfforaethol yn yr Awdurdod yn cael ei reoli'n dda, ac yn cyd-fynd â fframwaith CIPFA / SOLACE, gyda sawl enghraifft o drefniadau llywodraethu da. Fodd bynnag, tynnodd yr adolygiad sylw at rai meysydd gwan lle nad oedd rheolaethau'n gweithredu'n unol â'r Fframwaith, gan arwain at 11 o argymhellion. Mae'r rhain yn gysylltiedig yn arbennig â'r ffaith nad oes gan yr Awdurdod Bolisi Rheoli Risgiau a Chofrestr Risgiau Corfforaethol, ac mae angen iddo sefydlu Cod Ymddygiad i Swyddogion a Chofrestr Buddiannau Personol Swyddogion.	0	0	4	7	11	11	Sicrwydd uchel
4	Y Fenter Twyll Genedlaethol	Mae'r Fenter Twyll yn ymarferiad 'paru data' sy'n gynhwysfawr a thrylwyr ac wedi ei drefnu gan y Comisiwn Archwilio ar y cyd â Swyddfa Archwilio Cymru. Nid oedd unrhyw broblemau'n codi o'r ymchwiliadau, ac mae hynny'n darparu lefel o sicrwydd fod y systemau rheolaeth fewnol yn gweithio'n dda a bod twyll ac anghysonderau yn cael eu lleihau. Mae'r ymarferiad hefyd yn gymorth i gryfhau'r trefniadau gwrth-dwyll a llygredd ac i sefydlu diwylliant gwrth-dwyll.	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol
		Cyfanswm	0	0	4	15	19	20	
								Uchel	4
								Bodddhaol	0
								Cyfyngedig	0
								Dim sicrwydd	0